

1. Necesitatea creării monedei euro și lansarea acesteia

"L' Europe se fera par la monnaie ou elle ne se fera pas" - Jacques Rueff¹

Noii observatori ai uniunii monetare consideră că euro reprezintă în mod fundamental un proiect *economic*. Uniunea Europeană a creat euro, iar acesta este un proiect politic, care timp de mai mulți ani a fost împiedicat să se realizeze. Ideea este că euro a constituit un pas esențial în direcția obiectivului final al integrării politice, subliniat pentru prima dată în Tratatul de la Roma, din anul 1958, iar tratatele semnate ulterior aratau clar că introducerea euro se bazează pe mai mult decât avantajele și dezavantajele economice. Helmut Kohl, fostul cancelar german și unul dintre cei mai înfocați susținători ai uniunii monetare, consideră că avantajele economice ale euro au o natură secundară, subliniind în schimb că: „Experiențele amare încercate în acest secol, războaie și dictaturi, ne-au învățat că proiectul unificării reprezintă cea mai bună asigurare împotriva unei renașteri a egoismului național, șovinismului și a conflictelor violente”². Chiar și astăzi, moștenirea lăsată în urmă de cele două războaie mondiale joacă un rol important în procesul integrării europene.

Mai există și alte motivații politice. Irlanda consideră că „euro reprezintă o modalitate prin care ar putea fi estompată imaginea ei de prelungire a Angliei.” Italia dorește evitarea nerecunoașterii de drepturi politice. Franța dorește cu disperare să reducă influența asupra ei a deciziilor luate de Germania în domeniul politicii monetare. Mulți lideri germani speră că uniunea monetară va reprezenta „carul pe care îl trage după el acest cal” reprezentat de uniunea politică totală. Există tot atâtea justificări pentru euro câte țări participante sunt, deoarece fiecare națiune din Uniunea Europeană vede un anumit set de avantaje și de dezavantaje.

Dacă euro este rezultatul unor acțiuni politice, obiectivele economice au jucat și ele un rol important, chiar dacă unul secundar, încă de la început. Fondatorii euro consideră că proiectele din Europa ar fi promovat mult mai greu dacă noua monedă avea o bază economică slabă.. De fapt, în mijlocul acestei diversități politice, obiectivele economice nobile au apărut drept cele mai obișnuite răspunsuri la întrebarea „De ce fac ei acest lucru?”. În conformitate cu Werner din 1970, în care Uniunea Economică și Monetară a fost pentru prima dată pro-

¹ Citat din www.uniuneaeuropeana.ro, EURO

² CHABOT Christian, *EURO- Monedă Europeană*, Editura Teora, București, 2000, p.35

mod oficial, „Uniunea (monetară) va asigura creșterea și stabilitatea în interiorul Comunității și va spori contribuția pe care aceasta o poate aduce la echilibrul economic și monetar din lumea întreagă, transformând Comunitatea într-un pilon de stabilitate”³. Tratatul din 1992 asupra Uniunii Europene prezintă și el drept obiectiv principal „ridicarea nivelului de trai și a calității vieții, precum și coeziunea economică și socială și solidaritatea între statele membre”.⁴

Europenii consideră că o monedă unică va reprezenta un avantaj pentru stabilitatea și creșterea economică dar de multe ori acestia nu se întrabă dacă se pot realiza atunci cum pot fi realizate Răspunsul presupune o privire atentă asupra beneficiilor și dezavantajelor speciale rezultate din crearea unei monede comune.

EURO este numele monedei unice europene ce a apărut la 1 ianuarie 1999. Această monedă a înlocuit monedele naționale a tuturor țărilor care participă la zona euro, zonă ce cuprinde toate statele membre ale Uniunii Europene cu excepția Marii Britanii, Danemarcei și Suediei.

Începând cu 1 ianuarie 2001 euro a apărut pe piață mai întâi sub forma banilor de cont iar țările care făceau parte din zona euro au început să afișeze prețurile la produse și servicii în moneda națională dar și în euro. Dar la 1 ianuarie 2002 euro a luat și forma fizică circulând în paralel cu moneda națională a statelor participante la zona euro. De la această dată toate prețurile, facturile, cecurile, contabilitatea, plățile și salariile agenților economici și populației au fost denuminate și a început decontarea în euro. Aceasta a durat timp de șase luni după care euro a ajuns singurul mijloc de plată în țările care l-au adoptat.

Introducerea monedei EURO de la 1 ianuarie 1999 a fost precedată de adoptarea Regulamentului 1103/97, prin care s-au prevăzut dispozițiile referitoare la înlocuirea vechii monede commune ECU cu EURO. Dispozițiile se referă la: ⁵

- de la 1 ianuarie 1999, toate referirile la ECU, utilizate în contracte și alte instrumente juridice, au fost înlocuite cu EURO, utilizându-se pentru conversie raportul 1/1 (1 ECU =1 EURO);
- au fost stabilite rapoartele fixe de schimb, valabile de la 1 ianuarie 1999;
- au fost definite regulile de rotunjire.

³ Ibidem¹

⁴ CHABOT Christian citat după Tratatul UE, art.2- *Monedă Europeană*, Editura Teora, București, 2000,p.35

⁵ DARDAC, Nicolae; BARBU, Teodora , *Monedă,Bănci și Politici Monetare*, Ed.Didactică și Pedagogică, București, 2005, p. 150

În februarie 1997, Comitetul Monetar a înaintat o propunere finală cu privire la denominarea și specificațiile tehnice ale monedelor euro (diametru, greutate, culoare, compoziție etc.) În măsură mare s-a ținut cont de cerințele și necesitățile societăților și instituțiilor care vor accepta monedele euro pentru plăți. Pentru recunoașterea monedelor euro a fost necesară includerea unor caracteristici unice.

Pentru evitarea fraudelor, s-a avut în vedere luarea tuturor măsurilor de siguranță la confecționarea și structurarea monedelor euro.

Organizația Internațională de Standardizare a stabilit abrevierea oficială pentru euro ca fiind EUR și care va fi folosită în toate scopurile: financiar, comercial, contabil, etc.

Simbolul grafic pentru euro este inspirat din litera grecească epsilon a civilizației grecești și totodată din prima literă a cuvântului Europa. Cele două linii paralele orizontale care taie litera respectivă semnifică stabilitatea euro.

Monedele euro sunt în număr de 8 și anume: 1 euro, 2 euro, 50 cenți, 20 cenți, 10 cenți, 5 cenți, 2 cenți, 1 cent. Pe una din fețe monedele au toate un semn care este comun iar pe cea de a doua față desenul diferă de la țară la țară dar putând fi folosite în toate celelalte țări ale spațiului euro.

Bancnotele sunt în număr de 7 și anume: 5 euro, 10 euro, 20 euro, 100 euro, 200 euro și 500 euro. Ușile și ferestrele desenate pe fața bancnotelor simbolizează “spiritual European al deschiderii și cooperării” iar pe partea cealaltă este desenat câte un pod care semnifică “strânsa colaborare și comunicare dintre Europa și restul lumii”.

2. Avantajele monedei EURO

"Euro reprezintă cel mai bun candidat pentru rolul de monedă unică, neputând fi înlocuită cu nici o altă monedă oricare ar fi tentația pe termen scurt" - Jacques Delors

Moneda euro este, un concurent credibil pentru dolar pe piața monetară. Crearea de euro ar putea să ia locul dolarului, dar pe termen lung și gradual. Deja de aproape 2 ani după lansarea sa, euro a devenit a doua monedă cea mai utilizată după dolar și înaintea yenului. Aceasta situație reflectă moștenirea vechilor monede naționale ale țărilor din zona euro, care au fost înlocuite de euro și rezultă și din ponderea economică a Eurolandului în economia mondială.

2.1 Avantajele monedei EURO la nivelul Uniunii Europene

Prezența unei singure Bănci Centrale

Existența unei singure bănci centrale se constituie într-un avantaj, deoarece prin independența de care dispune în ceea ce privește factorul politic, își îndeplinește obiectivul principal de menținere a stabilității prețurilor.

Prin funcțiile⁶ pe care le îndeplinește BCE, euro se prezintă într-un avantaj la nivel european.

- ✓ Distribuția și supravegherea stabilității monedei Euro
- ✓ Definirea politicii europene a intereselor și controlul rezervelor de bani
- ✓ Cooperarea cu băncile naționale

Emisiunea de EURO și politica monetară revin astfel Băncii Centrale Europene (BCE). Banca Centrală Europeană este singura bancă centrală din lume a cărei independență îi este asigurată printr-un tratat internațional. Referindu-se la experiențele germană și americană, redactorii tratatului de la Maastricht au considerat că pentru a putea să lucreze eficient, BCE nu are voie să depindă de puterea politică, un lucru pe care criticii îl aduc deseori în discuție. BCE a fost creată după modelul Băncii Federale Germane Bundesbank.

⁶Funcțiile BCE sunt menționate în **Tratatul de la Maastricht**, citat din Banca Centrală Europeană de la Wikipedia, enciclopedia liberă, http://ro.wikipedia.org/wiki/Banca_Centrală_Europeană

Într-o astfel de situație, o bancă centrală nu va ceda presiunii guvernelor care ar putea dori să conducă politici monetare prea expansioniste. Acestea întrețin anticipările inflaționiste, responsabile pentru o bună parte a inflațiilor. Interdicția finanțării monetare a deficitelor bugetare înlătură orice risc de monetizare a datoriei publice prin banca centrală.

Crearea Băncii Centrale Europene a fost o necesitate de prim ordin, ea fiind garantul stabilității monetare – o instituție de luptă împotriva inflației. Corelarea ofertei de bani cu creșterea potențialului productiv și eliminarea deficitelor bugetare de tip conjunctural, paralel cu aplicarea unor politici microeconomice de liberalizare, de reglementare statală și privatizare are drept consecință formarea unei piețe mai flexibile.

Crearea unui sistem monetar stabil, lipsit de asimetriile specifice SME

Până în 1993 fixarea monedelor țărilor din UE se făcea prin raportare la marca germană și astfel țările membre reușeau să obțină deflația. Acestea au asigurat Germaniei o triplă dominație asupra SME :

- Aprecierea reală a monedei lor, care a permis deflația, a dus la deprecierea reală a mărcii, care la rândul ei a ameliorat competitivitatea economiei germane;
- Ratele dobânzii ale țărilor membre erau fixate la nivelul Germaniei, rate care se stabileau la un nivel de creștere pentru ansamblul SME;
- După cum a scris și J.P. Fitoussi, partenerii europeni “au dat Germaniei o putere mai mare decât cea pe care o avea Statele Unite în sistemul de schimb fix de la Bretton Woods. Dolarul era constrâns printr-o regulă inflexibilă de conversiune în aur. Marca nu a fost constrânsă deloc.”⁷

După 1993, deflația fiind dobândită aproape peste tot, partenerii Germaniei găseau costisitoare alinierea politicii lor la preferințele acesteia și au putut alege (prin utilizarea marjelor de fluctuație de $\pm 15\%$, prin devalorizare sau prin ieșirea din SME) pentru obținerea autonomiei în politica monetară. Fără a recurge la ajutorul Germaniei, SME devine mai puțin asimetric dar apare și riscul ca statele membre să caute, prin manipularea schimbului, să exporte propria inflație sau propriul șomaj care pot conduce deasemenea la politici necooperative.

Sistemul Monetar European va fi fie excesiv de constrângător în cazul situației dinainte

⁷ BERTRAND, Commelin, *Europa Economocă*, Institutul European, Iași, 1997, p.39

de 1993 pentru membrii săi, fie insuficient pentru toți ca în situația de după 1993.

Schimbarea cea mai importantă după introducerea monedei unice este legată de faptul că fiecare țară membră va renunța la controlul asupra politicii monetare, care va fi transferat Băncii Centrale Europene.

Guvernele au realizat un acord prin care trebuiau să îndeplinească mai multe criterii de convergență, unul dintre ele fiind acela ca deficitul bugetar anual nu trebuie să depășească 3 % din PNB. În cazul în care există țări care nu vor respecta acest criteriu, ele vor fi penalizate. Aceste decizii vor opri țările să mărească deficitele bugetare prin creșterea datoriei guvernamentale, dar, în același timp, restricționează capacitatea fiecărei țări de a utiliza politica fiscală în perioadele de recesiune.

Statutul BCE, care cuprinde un organ de decizie constituit din Consiliul guvernatorilor (compus din toți guvernatorii Băncilor centrale naționale) și un Directorat (compus din șase membrii desemnați de către șefii de Stat și de Guvern) are astfel de putere supranațională.

Asfel se acceptă ca rata dobânzii în vigoare în Europa să nu mai fie dependentă de cea a Germaniei care o stabilea conform obiectivelor sale interne, ci de cea a Băncii Centrale Europene estimată în conformitate cu situația Uniunii.

Cantitatea de monedă europeană în circulație va fi suficientă pentru ca politica monetară aplicată să influențeze nivelul ratelor dobânzii în lume. Asimetriile SME au fost eliminate prin moneda unică, întrucât, prin renunțarea la cursurile de schimb în raport cu marca, a fost eliminată tripla dominație monetară a Germaniei. Astăzi, fiecare dintre politicile monetare europene, inclusiv cea a Bundesbank, este total neputincioasă în fața variațiilor ratei dobânzii și a celei de schimb a dolarului.

Nevoia de rezerve în Europa va fi mai mică

Liderii Uniunii Europene consideră că euro va deveni o monedă în care să se plaseze la nivel mondial rezervele inter-naționale. Monedele în care se plasează rezervele sunt folosite de băncile centrale, de guverne și de companiile private din întreaga lume ca un depozit pe termen lung al valorii și pentru a răspunde cerințelor lor financiare continue. Dolarul încă este în prezent importantă monedă în care se plasează rezervele, ele regăsindu-se în casele de bani ale

băncilor centrale și ale instituțiilor financiarei majore, de la Tokio până la Caracas.

Numai monedele foarte lichide, stabile și care sunt acceptate ca modalitate de plată într-o largă arie economică au potențialul de a deveni monede importante în care se plasează rezervele. Monedele în care se plasează rezervele sunt foarte solicitate și, prin urmare, beneficiază de pe urma acestei lichidități ridicate și a costurilor extrem de reduse ale tranzacțiilor de pe piețele externe de schimb. Acesta reprezintă un câștig de mai multe milioane de dolari, de exemplu, pentru companiile din Statele Unite care convertesc în dolari veniturile obținute în străinătate. Statutul de monedă în care se plasează rezervele aduce de asemenea beneficii piețelor de capital dintr-o țară, deoarece cumpărătorii interesați să păstreze o monedă în care se plasează rezervele cumpără active exprimate în această monedă. Acest lucru, în schimb, reduce costul împrumuturilor pentru firmele și guvernele care adună bani în respectiva monedă.

Nevoia de rezerve în Europa va fi mai mică din două motive: odată cu formarea UME deficitul inter-unional și surplusurile vor fi mai reduse, iar nevoile de rezerve pentru uniune, în totalitate, vor fi considerabil mai mici decât suma nevoilor de rezerve pentru membri individuali.

Pe termen lung, nevoia de rezerve de valute străine va scădea drastic odată ce euro va fi lansat cu succes. Euro va dezvolta atunci o rezervă monetară opțională pentru mai multe țări. Rezervele monetare au nevoie mult mai mică de astfel de monedă, în special dacă există încredere în politica monetară, deoarece moneda lor este lichidă din punct de vedere internațional.

Rezervele de valută străină nu vor fi excesive. Aceasta deoarece euro va deveni moneda internațională des folosită, dând euro privilegiul de a avea un deficit redus.

Constituirea unei piețe financiare europene vaste

Eforturile depuse pentru a potrivi nevoile financiare imediate ale consumatorilor cu cerințele legate de investiții ale posesorilor de economii erau afectate de costurile psihologice și economice presupuse de monedele țărilor membre, înainte de introducerea euro. Fiecare tip de instrument financiar, de la titlurile guvernamentale și împrumuturile acordate de băncile comerciale până la acțiunile obișnuite și instrumentele derivate cu risc ridicat, a fost emis în moneda națională. Acest lucru a separat piețele financiare și a descurajat investițiile străine

fi fost valabil chiar și în absența costurilor legate de tranzacții și a riscului

legat de rata de schimb. Imaginați-vă durerile de cap pe care le-ar avea investitorii de pe Wall Street dacă acțiunile din Statele Unite ar fi exprimate în monede ale statelor federate (dolarii californieni, dolarii de Delaware etc).⁸

Introducerea monede euro a schimbat profund această situație. De la data de 1 ianuarie 1999, bursele mari din zona euro și-au cotate instrumentele financiare, inclusiv cele emise anterior, în euro. Fondurile de investiții din anumite țări membre investesc acum în titluri emise de guverne ale altor țări membre exprimate în euro, fără a mai exista impactul psihologic și economic al conversiilor devizelor și cotelor prețurilor externe. Băncile germane oferă un singur produs financiar, împrumuturi în euro, pentru companiile de pe teritoriul întregii Uniunii Europene.

Constituirea unei piețe financiare europene vaste, profunde și lichide permite întreprinderilor din Comunitate să se finanțeze mai ușor, creând sau găsind un produs adaptat nevoilor lor. De exemplu, piața obligațiunilor întreprinderilor - acele "corporate bonds" - a cunoscut în 1999 o dezvoltare rapidă: partea de întreprinderi din totalul emisiunilor de obligații în euro este de 3 ori mai mare decât cea constatată în 1998 în monede europene. Ea depășește 50%. Astfel Europa începe să își recupereze din întârzierea în raport cu Statele Unite în materie de intermediere. Această evoluție este benefică pentru toți: întreprinderile câștigă un nou mijloc de finanțare și investitorii un produs mai bine remunerat decât obligațiile de stat.

Pentru investitori, la fel ca și pentru cei care împrumută, aceste evoluții au făcut piețele financiare europene mai mari, mai accesibile și mai lichide. Deoarece această situație promovează comerțul internațional fără nici un fel de restricții pe singura piață importantă a lumii (piața pe care se comercializează chiar banii), acest lucru este considerat unul din avantajele economice fundamentale ale euro.

Îmbunătățirea gestiunii finanțelor publice și stimularea creșterii europene

Echilibrarea finanțelor publice, în mare parte realizată, favorizează pe termen lung economiile. Deficitele depășeau 6% din PIB în 1993. A reduce deficitele publice în Europa

⁸ CHABOT Christian, *EURO- Monedă Europeană*, Editura Teora, București, 2000, p.39

înseamnă a elibera miliarde euro pe an, care, în loc să servească finanțării acestora, pot să fie folosiți în mod util la investiții și consum, deci acest lucru înseamnă creștere economică. Din 1993, realocarea economiilor din sectorul public înspre sectorul privat a depășit 400 miliarde de euro.

Introducerea Euro nu va avea un impact direct asupra dezvoltării regionale. Dar, datorită faptului că induce o mai mare stabilitate economică, regiunile din zona Euro vor beneficia de această introducere pe numeroase căi indirecte. Stabilitatea economică, ca scop al UEM, - construită pe principiile stabilității prețurilor și al unei administrații fiscale responsabile va furniza bune condiții pentru înflorirea dezvoltării regionale. Nu sunt prevăzute subvenții speciale pentru regiunile defavorizate din punct de vedere structural din zona Euro. Fondurile structurale UE sprijină aceste regiuni pentru a ajunge din urmă, din punct de vedere economic, regiunile mai prospere și sunt independente de UEM. Sprijinul acordat de aceste Fonduri azi, regiunilor defavorizate va fi îmbunătățit prin stabilitatea economică, ca rezultat al UEM. În plus, Tratatul și Pactul de Stabilitate și Creștere garantează finanțe publice solide în statele zonei Euro, permițând bugetelor naționale să estompeze efectele unei creșteri economice negative.

În prozele sale, Goethe își pune întrebarea: *care este cel mai bun guvern?* Și tot el răspunde: *Cel care ne obligă să ne guvernăm noi înșine.* Aici este principiul pactului de stabilitate și de creștere care conține regulile constrângătoare din punct de vedere juridic pentru a preveni, corecta și, dacă este cazul, sancționa deficitele excesive.

Asemenea măsuri au ridicat probleme despre fezabilitatea pe termen lung a programelor de cheltuieli publice și sociale, cunoscute prin mărimea lor. Acestea au condus la mari reduceri bugetare și au acordat o nouă atenție creșterii economice susținute. Reducerea bugetară în țări precum Portugalia a condus la reduceri drastice ale ratelor de dobândă foarte devreme în cursul procesului, deoarece piețele financiare și-au schimbat părerea despre guvern, pe care îl consideraseră iresponsabil din punct de vedere financiar. Rezultatul a fost o creștere economică prelungită în țara respectivă, care se menține și astăzi.

Exact din acest motiv Statele Unite au sprijinit cu putere efectul euro asupra reformei structurale din europa, afirmând că euro modernizează economiile europene, micșorând mărimea bugetelor lor sociale și încurajând un punct de vedere modern, global.⁹

Directorii de întreprinderi nu sunt naivi. Ei știu că deficitul public se plătește mai devreme sau mai târziu sub forma impozitelor suplimentare. Un stat care acumulează deficite și, prin urmare, datorii, influențează investitorii și antrenează un cerc vicios: deficitul frânează investițiile și deci creșterea, provocând o scădere a intrărilor fiscale care alimentează la rândul lor deficitul. Pe de altă parte, buna gestiune creează un climat de încredere și facilitează deciziile de investiție, pentru că directorii de întreprinderi pot anticipa scăderea impozitelor.

Transparența prețurilor și creșterea competitivității statelor membre

O monedă unică face mai evidente diferențele de preț dintre bunurile, serviciile și salariile din țări diferite, îmbunătățind astfel competiția dintre piețe. În absența euro, consumatorii din zona monedei unice au descoperit că este dificil și oarecum obositor să compare prețurile computerelor, uneltelor, materialelor de construcții, automobilelor, serviciilor de consultanță sau ale furnizorilor generali de dincolo de frontierele naționale.

Prețurile exprimate în euro oferă un etalon simplu și consecvent pentru a efectua comparații, impulsivând familiile și întreprinderile de pe întreg continentul să compare prețurile cu cele din exterior. Discriminările de preț sunt acum mult mai dificile decât erau înainte de introducerea euro, indiferent că este vorba de autoturisme Audi A4 sau de bomboane. Datorită absenței riscului legat de rata de schimb, antreprenorilor le este mai ușor atunci când încheie afaceri care speculează micile diferențe în prețurile trans-frontaliere. Aceasta, în schimb, duce la echivalarea prețurilor dincolo de frontiere. Această idee însă nu ar trebui dusă prea departe. Știm foarte bine că între țările europene există încă diferențe de preț pentru același produs și chiar în unele țări există diferențe de preț foarte mari. Aceste diferențe sunt justificate de costurile de producție mai mari, de fiscalitatea mai mare care nu se manifestă la fel în toate țările. Transparența adusă de euro, care face ca prețurile să fie mult mai simplu de comparat, întărește concurența pe toate piețele de bunuri și servicii pentru întreprinderi, dar și pentru bucurii de consum, acolo unde marii distribuitori încep să traseze sistematic diferențele cele mai in-

⁹ CHABOT, N. Christian, *EURO Monedă Europeană*, Ed. Teora, București, 2000, p.42

Unii observatori pretind că euro va elimina diferențele de preț de pe continent pentru produsele și serviciile identice: O sticlă de Coca-Cola în Belgia va trebui să coste tot atâta cât în Franța. Aceste afirmații sunt total incorecte. Prețurile sunt stabilite ca urmare a interacțiunii complexe dintre ofertă, cerere și reglementări, într-o largă varietate de medii competitive. Introducerea unei monede comune nu elimină diferențele de preț în zona euro, după cum dolarul american nu stabilește același preț pentru o cutie de Cola în statele americane Maine sau Arizona.¹⁰

Odată cu exprimarea prețurilor din mai multe țări într-o singură monedă are loc o impulsivitate a alinierii prețurilor dar și o încurajare a concurenței, fapt datorat și comparațiilor directe dintre țări. Comerțul și investițiile în străinătate vor fi stimulate. Impactul competitivității va fi diferit în funcție de sector, cel mai evident manifestându-se în sectorul financiar-bancar.

Și activitățile nebancale vor fi afectate. Firmele nu vor menține diferențele mari de preț între țări, deși piețele sunt fragmentate sub aspectul fiscal: presiunea va fi mai mare în regiunile de graniță și pentru bunurile cu valoare ridicată, ușor de transportat.

Pentru a pregăti această concurență acerbă, întreprinderile tind să se regroupeze. Încep să apară fenomene de concentrare în diferite sectoare cum ar fi cel de distribuție sau cel bancar, unde fuziunile de achiziții se desfășoară într-un ritm rapid. Volumul fuziunii de achiziții în Europa este mai mare decât în Statele Unite. Mai mult, el continuă să se accelereze și atinge chiar și bursele.

Standardizarea contabilității și a altor sisteme

După 1 ianuarie 2002 toate plățile și încasările sunt efectuate în euro. Toate instituțiile publice din zona Euro vor utiliza, în locul monedelor naționale, Euro în ceea ce privește modul de administrare și de raportare contabilă. Administrațiile din zona Euro a trebuit să efectueze trecerea la Euro până, cel târziu, la data de 1.01.2002. Acest proces a început la 1.01.1999. Un studiu publicat de Comisia Europeană în decembrie 1997 arată că statele participante la zona Euro intenționau să utilizeze moneda națională pe plan intern (pentru buget și contabilitate internă) până la sfârșitul perioadei de tranziție (31.12.2001). Cu toate acestea, datele guvernamentale de bază sunt date publicității, din ce în ce mai mult, atât în Euro, cât și în moneda națională pentru a ajuta la familiarizarea publicului larg cu moneda unică. În perioada tranziției,

băncile au fost obligate să transforme sumele în moneda cerută de creditor.. Când o întreprindere are cont bancar în moneda națională, atunci toate ordinele de plată vor fi transformate în moneda

¹⁰ CHABOT, N. Christian, *EURO Monedă Europeană*, Ed. Teora, București, 2000, p.38-39

națională.. Regulamentul nu prevede prelevarea nici unei taxe și comisioane pentru transformarea sumelor din moneda națională în euro și invers.

Având în vedere că schimburile monetare afectează toate funcțiunile întreprinderii, trecerea la euro prevede o serie de aspecte legate de contabilitate, fiscalitate , salarii și securitate socială.

Conversia în euro a capitalului social al societăților comerciale se efectuează prin modificarea statutelor, a actelor constitutive, prin convocarea unei adunări Generale Extraordinare sau cel puțin prin deliberarea statutară în cadrul unei Adunări Generale Ordinare de aprobare a conturilor exercițiului. Conversia se poate realiza :

- fie prin convertirea globală a capitalului social în euro și anularea valorii nominale totale anterioare;
- fie prin convertirea valorii nominale a fiecărei acțiuni sau părți sociale.

Putere și stabilitate valutară

Introducerea Euro creează o largă zonă de stabilitate valutară în cadrul UEM, pentru țări cunoscute a fi trecut prin perioade de fluctuație dezordonată a ratei de schimb sau de aliniere monetară greșită în anii din urmă. Introducerea Euro contribuie la crearea unor relații monetare internaționale mai stabile. Stabilitatea financiară internațională este sprijinită și de politicile bugetare interne mai stricte pe care statele din zona Euro trebuie să le aibă. Euro are potențialul de a deveni una din principalele valute de tranzacție pe plan mondial, alături de dolar și yen.

Luptei împotriva crimei organizate, perspective al falsificării sau spălării banilor

Euro este o moneda bună, așezată pe finanțe publice durabile, datorită (printre altele) pactului de creștere și stabilitate și girată de o bancă centrală independentă al cărui obiectiv este stabilitatea prețurilor. Prin urmare este o monedă credibilă, care inspiră încredere operatorilor financiari.

Din 1.01.2002, statele participante la zona Euro au început să aibă aceleași bancnote și monezi. Din acest motiv a existat necesitatea punerii la punct al unui sistem de schimb informații, precum și al unui demers comun și coordonat în domeniul falsificării banilor

Europeană și Banca Centrală Europeană cooperează, în acest moment, pentru a soluționa această problemă.

O identitate europeană

UEM nu are un efect direct asupra sectoarelor non-economice și monetare, dar va influența pozitiv sentimentul de identitate și integrarea europeană. O monedă europeană unică va întări identitatea europeană. Impactul asupra politicilor generale nu poate fi prevăzut în totalitate; ce se poate spune este că o integrare economică aprofundată poate conduce la o coordonare mai strânsă a politicilor din diverse sectoare.

În ceea ce privește ridicarea monedei europene la rang de monedă vehiculară, monedă mondială, deviză-cheie, efectele UEM sunt și mai puternice și constau în:¹¹

- utilizarea crescândă a monedei unice în cadrul tranzacțiilor comerciale ceea ce va permite reducerea instabilității generate de fluctuațiile cursurilor dolarului și yenului;
- posibilitatea emitentului de monedă de a beneficia de venituri de pe urma sumelor deținute în străinătate ;
- redistribuirea portofoliilor de active financiare în favoarea titlurilor în euro ;
- prin dispariția necesarului de rezerve naționale în cadrul intracomunitar, se pot realiza economii importante, estimate în prezent la aproximativ 200 miliarde USD
- coordonarea monetară internațională, prin restrângerea dialogului la cadrul tripartit, ar putea înregistra progrese notabile.

2.2 Avantajele monedei EURO la nivel național

Costuri de tranzacție reduse

Existența mai multor monede în cadrul pieței unice presupune costuri de schimb a acestor monede, care duc în același timp la creșterea tranzacțiilor comerciale și financiare.

Importatorul plătește pentru mărfurile importate, moment în care trebuie să convertească la o bancă moneda națională în moneda exportatorului sau în moneda convenită prin contract. Banca va adăuga un comision pentru operațiunea de schimb valutar. Pentru firmele care importă sau exportă un volum mare de mărfuri într-un număr extins de țări, asemenea tranzacții de schimb valutar au și ele un volum însemnat, deci și costurile vor fi

¹¹ TURLIUC, Vasile, *Politici Monetare*, Editura Polirom, Iași, 2002, p.137-138

ridicate, ceea ce determină recuperarea lor prin majorarea prețurilor, costuri suportate de consumatori.

Odată cu apariția monedei unice se așteaptă ca aceste costuri estimate la aproximativ 0,5% din PIB comunitar, să se reducă semnificativ.

Eliminarea costurilor rezultate din schimburile valutare care sunt transferate în prețurile produselor finite și suportate de consumatori, ar putea duce la o **scădere a prețurilor**.

Totodată dispariția ratelor de schimb duce și la dispariția primei de risc de schimb care este încorporată în rata dobânzii. Astfel ar trebui să rezulte și o reducere a ratei dobânzii care este favorabilă investițiilor.

Un exemplu cunoscut care explică dimensiunea pierderilor rezultate din conversiile valutare este următorul: Pornind de la ipoteza că un turist ar pleca din Belgia cu suma de 40 000 BEF, parcurgând mai multe țări europene, unde ar schimba de fiecare dată banii în moneda locală, la reîntoarcerea în Belgia ar fi constatată că, fără să fi cheltuit nimic, suma este cu peste 46% mai mică decât cea inițială, ca urmare a comisioanelor practicate la schimbul valutar și a pierderilor rezultate din trecerea de la moneda mai slabă la cea puternică.¹²

Prezența unei singure rate de schimb eliminarea riscului valutar

Prin practicarea unei singure rate de schimb, speculațiile și riscurile posibile sunt mai mici comparative cu situația monedelor naționale.

Lipsa de previzibilitate a cursului, chiar în condițiile unor cursuri fixe care fac parte dintr-un sistem ce acceptă fluctuații destul de mari ca $\pm 15\%$ și cu frecvente ajustări sub forma devalorizărilor sau revalorizărilor, duce la o incertitudine a schimburilor comerciale de valutar. Această incertitudine a determinat luarea unor măsuri de acoperire a riscului valutar, mă

presupuneau costuri suplimentare. Astfel de măsuri sunt cele moderne (contractele forward, futures, opțiuni, swap).

În mediul internațional al afacerilor, deciziile luate astăzi sunt adesea afectate negativ de viitoarele modificări ale ratelor de schimb. Atunci când compania germană BMW investește 100 milioane de dolari pentru a-și spori echipa de vânzări din Franța, estimarea pe care ea o face în ceea ce privește profitabilitatea investiției se învâрте în jurul ratei estimate de schimb între marca germană și francul francez. Dacă francul se va deprecia puternic după efectuarea investiției,

¹² TURLIUC, Vasile și alții, *Monedă și Credit*, Ed. Economică, București, 2005, p.115

atunci vânzările companiei BMW în Franța (care sunt colectate în franci) se vor transforma dintr-o dată în mai puține mărci pentru compania-mamă din Munchen, făcând astfel ca investiția să fie mult mai puțin atractivă sau chiar neprofitabilă.¹³

Cu cât sunt mai puțin previzibile ratele de schimb, cu atât sunt mai riscante investițiile străine și cu atât este mai puțin probabil ca aceste companii să obțină o creștere pe piețele externe. Euro, datorită faptului că înlocuiește monedele naționale de genul mărcii și francului, elimina complet riscul legat de rata de schimb dintre monedele participante. Aceasta va reprezenta un avantaj pentru investițiile Internaționale în zona Euro.

În aceste condiții avantajul monedei unice este reprezentat de eliminarea riscului valutar în zona euro care la rândul său determină creșterea volumului de tranzacții comerciale intracomunitare.

Speculația pentru o monedă mai mare ca EURO este mai dificilă decât cea asupra uneia mai mici cum ar fi pesetas-ul. Pe de altă parte mijloacele de speculație și ocaziile sunt mai mici în cazul unei monede unice, decât în cazul a cincisprezece. Într-o Uniune unde există mai multe monede, fiecare țară în parte poate fi tentată prin manipularea ratei de schimb să exporte efectele nedorite ale politicii sale economice. Suprimarea acestor efecte, inflație, șomaj este realizată de o politică europeană de schimb condusă de către o Bancă Centrală europeană independentă.

Prevenirea devalorizărilor competitive

Majoritatea țărilor au practicat devalorizările competitive ceea ce înseamnă că o țară își devalorizează moneda națională cu scopul creșterii exporturilor. Dar și partenerii comerciali au procedat la fel cu monedele lor naționale pentru a contracara măsurile

parteneră și a-și sprijini propriile exporturi. Devalorizarea monedei naționale poate fi o măsură inflaționistă în condițiile creșterii volumului de schimburi între țările membre,

menținerea pericolului unei devalorizări competitive ar putea cauza cheltuieli importante pentru unii parteneri și câștiguri majore pentru alții. Existența monedei unice duce la înlăturarea de competiții prin devalorizări competitive.

Preîntâmpinarea unor atacuri speculative

¹³ CHABOT, N. Christian, *EURO Monedă Europeană*, Ed. Teora, București, 2000, p.36

Mecanismul valutar dinaintea introducerii monedei unice era neconvingător în ceea ce privește atacurile speculative ; dacă un „speculator” prevedea o devalorizare a unei monede naționale, el vindea imediat cantitățile deținute din astfel de monedă. Dacă un asemenea trend era observat de mai mulți jucători pe piață, încrederea în acea monedă începea să scadă, ceea ce forța guvernul țării de origine a monedei să o devalorizeze în continuare forțat, chiar dacă nu aceasta era intenția inițială.

Guvernele au acționat împotriva speculațiilor cu monedă națională prin majorarea dobânzilor, influențând astfel creșterea deținerilor în moneda respectivă; dar o asemenea politică duce la creșterea costurilor la împrumuturi, costuri care trebuie să fie suportate de către împrumutați, aceștia putând decide să scadă volumul activității și al investițiilor și deci să influențeze negativ creșterea economică.

Dacă numai o țară reduce nivelul dobânzilor, capitalurile financiare vor emigra din acea țară către statele care au dobânzi mai mari, mișcări care exercită presiuni asupra cursurilor de schimb. Cu toate că această recesiune a atins întreaga Europa, nu s-a putut aplica o politică unanimă cu privire la dobânzi în toate țările în cauză.

După introducerea monedei unice, toate țările membre vor fi reprezentate în luarea deciziilor de politică monetară și vor avea un cuvânt greu de spus. Chiar și țările mai mici pot influența nivelul dobânzilor în Europa.

În aceste condiții, țările membre au hotărât de asemenea să reducă utilizarea politicilor fiscale, pentru a face față perioadelor de recesiune sau de „supraîncălzire” a economiei lor. Țările membre pot realiza ajustări prin modificări ale salariilor și prețurilor, dar și prin emigrări ale forței de muncă.

Creșterea gradului de ocupare a forței de muncă

UEM nu este, prin ea însăși, o sursă pentru crearea de noi locuri de muncă, dar crează, în mod sigur, o bază pentru creșterea economică și ocuparea forței de muncă. În primul rând, evită prejudiciile datorate deteriorării valutare.

În al doilea rând, introducerea Euro declanșează o reducere a ratei dobânzii, ce duce la încurajarea investițiilor și creșterea economică, doua condiții esențiale pentru crearea de noi locuri de muncă. Cu moneda unică ce oferă un cadru mai promițător pentru creșterea economică și ocuparea forței de muncă, statele din zona Euro se pot angaja în procesul de reforma structurală

considerat necesar pentru îndepărtarea obstacolelor din calea creării de noi locuri de muncă. Toate aceste state au pus la punct Planuri de Acțiune în domeniul Ocupării Forței de Muncă, ca modalitate de a fi supravegheați de partenerii lor și de a efectua schimbul de experiență în domeniu.

Reducerea ratelor dobânzii

În măsura în care euro reduce inflația, el mai exercită și o presiune în sensul diminuării ratelor dobânzilor. Investitorii cumpără obligațiuni numai dacă ei sunt siguri că banii pe care îi vor primi în viitor vor determina un câștig procentual mai mare decât rata inflației. Prin urmare, investitorii solicită rate reduse ale dobânzilor sau „prime de inflație”, de la țările cu o stabilitate mai mare a prețurilor. Acest beneficiu este important în special pentru țările care au înregistrat rezultate slabe în lupta împotriva inflației (Italia, Spania și Portugalia). Aceste țări beneficiază acum de pe urma estimărilor privind o inflație redusă datorită obiectivelor stringente și fermității noii Bănci Centrale Europene.

Euro aduce rate mai mici ale inflației și prin reducerea ratei de risc pentru schimbul valutar. În trecut, un investitor din Luxemburg care dorea să achiziționeze o obligațiune emisă de guvernul irlandez solicita o dobândă suplimentară care să îi ofere o compensație pentru riscul pierderii unei sume de bani datorită modificărilor cursului de schimb liră irlandeză-franc. Aceasta dobândă suplimentară, numită *primă pentru risc legat de rata de schimb*, este în prezent eliminată în tranzacțiile de credit internaționale care survin în zona euro. Potrivit unui economist, beneficiul reducerii primelor pentru riscul legat de rata de schimb ar putea însemna, pentru monedele slabe ale Europei, „reducerea ratelor reale ale dobânzilor pe termen lung cu două procente

sau chiar mai mult, iar aceasta ar reprezenta o reducere substanțială și permanentă a costului capitalului în aceste economii”.¹⁴

Cea care are un rol important în diminuarea inflației este Banca Comercială Europeană prin politica sa monetară și astfel duce în mod normal și la scăderea ratelor dobânzii în zona euro.

¹⁴ CHABOT, Christian, EURO Monedă Europeană, Editura Teora, București, 2000,p.41

2.3 Avantajele monedei euro la nivel individual și la nivelul întreprinderilor

Pentru cetățeni

În ceea ce privește avantajele palpabile ale introducerii euro pentru cetățenii, acestea se vor face simțite treptat, o dată cu adâncirea procesului de integrare europeană, proces în cadrul căruia se va ajunge și la adoptarea euro de către fiecare țară în parte. Pentru firmele care desfășoară activități de comerț exterior cu țări din zona euro, un efect pozitiv imediat îl va reprezenta simplificarea evidențelor, a contractelor și procedurilor financiar-contabile, nemaifiind necesară întocmirea unor documente distincte pe fiecare monedă în parte.

Pentru cetățeni aceste avantaje sunt evidente în următoarele cazuri:

- călătorie – călătorul trebuie să efectueze un singur schimb valutar; de exemplu, dacă se vizitează un muzeu în Italia, se poate plăti biletul de intrare cu banii rămași de la o excursie în Grecia sau se poate mânca la restaurant în Franța cu banii schimbați la o casă de schimb din Spania, etc.
- cumpărături – prețurile sunt exprimate în aceeași monedă în toată zona Euro, deci se pot face mai ușor comparații și se poate alege cel mai bun preț.
- afaceri – nu mai există riscul că diferitele valute să fluctueze; se cumpără, vinde și tranzacționează pe o piață mult mai mare și mai competitivă; gestiunea unei afaceri e mai ușoară și mai puțin costisitoare.

Alte beneficii la nivel individual sunt următoarele dar care se deduc și din avantajele la nivelul uniunii.

- o transferuri de fonduri către alte țări mai ușoare și mai puțin costisitoare;
- o creșterea transparenței în domeniul costurilor și mărirea concurenței, ambele având ca rezultat scăderea prețurilor;
- o eliminarea riscului ratei de schimb pentru țările din zona Euro;
- o reducerea ratei dobânzii permițând reducerea costurilor relative la împrumuturi;
- o siguranța puterii de cumpărare datorită reducerii inflației;
- o creșterea economică susținută având ca rezultat securitatea muncii.

Avantajele la nivel de întreprindere

Întroducerea EURO va facilita în mod amplu schimburile comerciale cu avantaje pentru Intreprinderile Mici și Mijlocii, deoarece întreprinderile mari au la dispoziție mijloace mai sofisticate pentru gestionarea operațiilor financiare internaționale.

Principalele avantaje ale monedei euro la nivelul întreprinderilor din țările Uniunii Europene sunt:

- Stabilitatea monetară stimulează dezvoltarea producției și a activității comerciale;
- Diminuarea riscului valutar și a costului de asigurare;
- Reducerea costurilor generate de schimbul valutar;
- Reducerea riscurilor în domeniul investițiilor;
- Îmbunătățirea accesului la credite și reducerea ratei dobânzii.

Multe întreprinderi mici și mijlocii percep trecerea la euro ca o constrângere sau un proces generator de costuri suplimentare. În aceasta privință, se cuvine să evidențiem că doar o întreprindere mică și mijlocie din patru, la ora actuală, a făcut deja un demers practic în a calcula și evidenția exact efectele introducerii euro asupra operațiunilor sale.

Cu cât întreprinderile vor întârzia mai mult în pregătirea pentru moneda unică, cu atât mai mari vor fi costurile de adaptare la care vor trebui să facă față. Invers, o bună pregătire și din timp, le-ar permite întreprinderilor să beneficieze de o serie de avantaje.

Cu euro întreprinderile pot beneficia de o zonă monetară stabilă, liberă de constrângeri monetare, în interiorul căreia devalorizările competitive nu vor mai exista.

Tot introducerea euro ar oferi întreprinderilor și noi perspective comerciale, avantajoase atât în ceea ce privește exportul, aprovizionările cât și investițiile; trecerea la euro antrenează o creștere a transparenței prețurilor, de care va profita fiecare întreprindere. Va fi mai ușor de pătruns în celelalte țări comunitare, iar IMM-urile, care până nu demult își limitau activitățile la cadrul național, vor putea ușor să acceadă la piețe străine, din UEM. Noi circuite de distribuție, precum vânzarea prin corespondență, vor putea fi folosite, mai ales datorită posibilităților nelimitate oferite de comerțul electronic.

Circuitele de aprovizionare vor putea fi modificate pentru a se ține cont de diferențele de preț care apar acum mult mai clar. În această privință, chiar și micile întreprinderi neimplicate în comerțul internațional vor solicita furnizorilor lor să reflecte în prețuri economiile realizate în urma introducerii monedei unice. În plus, întreprinderile vor beneficia de pe urma euro și pe plan financiar. Băncile vor putea oferi aceleași servicii financiare pentru ansamblul zonei euro, ceea ce se traduce în surse de finanțare mai diversificate și mai atractive pentru IMM.

La fel de adevărat este însă și că euro va antrena costuri de adaptare pentru întreprinderi, limitate totuși în timp, care se vor estompa pe termen lung datorită avantajelor mult mai mari ale unei monede unice.

3 Dezavantajele monedei euro

3.1 Dezavantaje la nivelul UE

Diferențe în politica fiscală

Țările membre care vor avea o datorie în creștere vor duce la creșterea dobânzilor în toate țările zonei Euro datorită faptului că UE va trebui să aibă o rată unică a dobânzii. Țările Uniunii Europene vor trebui să crească fluxurile interne de plăți ale zonei Euro pentru a ajuta regiunile care au nevoie de acest ajutor.

Absența unor organisme de control în materie de politică monetară și fiscală

Relevantă în acest sens este absența unei trezorerii europene care să preia datoriile statelor membre. Crearea unui astfel de organism ar însemna o și mai mare diminuare a suveranității naționale.

O uniune monetară fără uniune bugetară

Existența unei uniuni bugetare (care nu există la ora actuală) ar putea compensa impactul unor influențe negative asupra economiei naționale, care sunt greu de contracarat în lipsa autonomiei politicii monetare.

În cadrul UE se practică politici bugetare diferite de la un stat la altul ceea ce conduce la inexistența unui buget comun care să îndeplinească rolul de stabilizator în condiții nefavorabile. Este un inconvenient practicarea unei politici monetare comune, centralizate asociată cu politici bugetare descentralizate ce antrenează costuri de coordonare și supraveghere.

Dacă Uniunea dispune de mijloace pentru a conduce o politică bugetară comună, ajustarea șocurilor asimetrice se va face doar prin bugete naționale. Tratatul de la Maastricht a impus totuși limite ale utilizării lor atât în perioada care precede Uniunea (praguri de deficit și de datorie publice de 3% și de 60% din PIB) cât și în Uniunea însăși (supraveghere multilaterală și sancțiuni contra deficitelor considerate excesive).¹⁵

¹⁵ BERTRAND, Commelin, *Europa Economică*, Institutul European, Iași, 1997, p.43

Politicile bugetare descentralizate influențează partenerii să se abțină de la orice relansare bugetară. Aceștia consideră că este preferabil să cauți să beneficiezi de relansarea altora, mai mult decât să te lansezi într-o politică expansionistă în care ei consideră că suportă singuri costul. Dacă toți acționează astfel, descentralizarea duce la o recesiune în toată uniunea.

Astfel avantajele monedei unice se pot manifesta numai în condițiile unei zone monetare optimale și a unificării politicii bugetare.

Integrarea piețelor muncii va fi mult mai lentă decât cea a piețelor de capital, bunuri și servicii

Se consideră că în Europa integrarea piețelor muncii va fi mult mai lentă decât cea a piețelor de capital, bunuri și servicii. Anumite state cunosc perioade lungi de creștere pronunțată, altele au în mod durabil rate de creștere mult sub media națională. Evoluția locurilor de muncă este foarte ridicată de la un stat la altul, în special pentru că integrarea accentuează diviziunea muncii și astfel favorizează specializarea a statelor, pe industrie și pe produs. Acestea sunt afectate de fluctuațiile specifice datorate modificării cererii de bunuri în a căror producere s-au specializat. Flexibilitatea salariilor, atât de laudată în SUA, apare insuficientă pentru restabilirea competitivității și păstrarea locurilor de muncă. Numai mobilitatea forței de muncă permite reducerea deficitelor regionale ale ratelor șomajului. Dar ținând cont de diversitatea domeniilor, de tradițiile culturale și sociale ce caracterizează Europa, mobilitatea între țările europene este și va fi mult mai scăzută decât în SUA. Și chiar presupunem că mobilitatea interstatală se accentuează, cine ar accepta că integrarea europeană să se soldeze prin declinul anumitor țări și creșterea în putere a altora.

Un dezavantaj al uniunii monetare este deci că prin pierderea cursurilor de schimb flexibile se elimină și un mecanism de ajustare pentru compensarea modificărilor și translatării cererilor între produsele a două țări, care pot conduce la probleme în ocuparea forței de muncă. Mecanismele de ajustare se referă la faptul că prin ieftinirea monedei țării cu cerere în scădere, produsele acesteia devin mai ieftine și astfel se realizează un nou proces de creștere a cererii și a ocupării forței de muncă în țara respectivă. În țara cu cerere în scădere se va întâmpla procesul contrar.

3.2 Dezavantajele monedei euro la nivel național

Centralizarea puterii și pierderea suveranității naționale

Cel mai des invocat inconvenient al uniunii monetare este pierderea suveranității naționale. Euro stă la baza centralizarea puterii, a diferențelor prerogative la nivel comunitar; ceea ce conduce la alterarea suveranității naționale a statelor membre cu toate consecințele care decurg de aici. Tranferul la nivel comunitar al unor componente naționale de ordin monetar și fiscal ar implica faptul că țări viguroase și stabile acceptă luările de decizii ale altor țări, uneori mai slabe și mai lipsite de rezistență pe planul luptei împotriva inflației.

Pierderea ratei de schimb

Statele nu mai au posibilitatea de a se servi de modificările ratei de schimb pentru a-și regla activitatea economică. Ori, astfel de modificări sînt un mijloc de corijare a efectelor inflaționiste sau recesioniste ale unui șoc al ofertei sau cereri.

În literatura de specialitate s-au formulat opinii cu privire la modul de manifestare a șocurilor produse de cerere sau ofertă, în absența ratei de schimb. Sunt identificate două tipuri de șocuri:

- a) simetric, care se manifestă atunci când prețurile produselor și factorilor de producție sunt afectate identic în toate țările
- b) asimetric situație în care prețurile diferă între regiuni și economii.

În cazul șocurilor simetrice, rata dobânzii reprezintă, împreună cu cursul de schimb, un instrument care permite realizarea ajustărilor precum politicile bugetare și salariale.

În situația șocurilor asimetrice, absorbirea se poate realiza prin practicarea unor prețuri flexibile dacă zona monetară este optimală, sau prin utilizarea ratei de schimb, dacă zona monetară nu este optimală..

Dacă șocul este specific, prețul și nivelul de activitate economică diverg între regiuni sau economii. Dezechilibrul ofertă/cerere în regiunea sau activitatea afectată trebuie să poată fi resorbit prin flexibilitatea prețurilor și a salariilor. Dar ajustarea poate, de asemenea, să se facă prin mobilitatea factorilor. Astfel, într-o regiune aflată în recesiune, emigrarea șomerilor către alte regiuni poate compensa insuficiența scădere a salariilor. Dacă mîna de lucru nu este mobilă, șocul, din temporar, devine permanent.¹⁶

¹⁶ BERTRAND, Commelin, *Europa Economică*, Institutul European, Iași, 1997, p41

3.3 Dezavantajele monedei euro la nivel individual și de întreprindere

Creșterea prețurilor

Impactul introducerii euro este relevant comparând valoarea unei bancnote de 500 de euro cu valoarea celei mai mari bancnote existente anterior în circulație (vezi tabelul 1). Această relevanță a comparației trebuie corelată cu ideea conform căreia tendința normală a prețurilor în țările zonei euro este de evoluție spre o valoare medie, aceasta însemnând în unele țări o creștere a prețurilor independent de venituri.

Impactul introducerii euro asupra economiilor europene¹⁷

Țara	Biletul cu cea mai mare valoare	Valoarea unui bilet de 500 de euro	Raport de mărime
Belgia	5.000 BEF	20.117 BEF	4,0234
Germania	1.000 DEM	978 DEM	0,978
Grecia	10.000 GRD	170,375 GRD	17,0375
Franța	500 FRF	3.280 FRF	6,56
Irlanda	100IEP	393 IEP	3,93
Italia	500.000 ITL	968.140 ITL	1,93628
Portugalia	10.000 PTE	100.241 PTE	10,0241
Spania	10.000 ESP	83.193 ESP	8,3193

Sursa: Eurostat, citat după *El Pais del Euro*-El Pais, no.14, 2001, p.219.

Costul introducerii

Publicul și instituțiile private din întreaga lume vor cheltui miliarde de dolari pentru a modifica facturile, listele de prețuri, etichetele cu prețuri, formularele utilizate în birouri, statele de plată, conturile bancare, bazele de date, tastaturile, programele software, casele de marcat, automatele bancare, contoarele din parcuri, cabinele telefonice, contoarele poștale și mașinile de numărat bani, pentru a enumera doar câteva elemente. Producerea bancnotelor și monedelor euro costă numai ea miliarde de dolari. Pentru reconfigurarea unui singur contor computerizat de parcare este nevoie de până la 800 de dolari. Mai greu de evaluat, dar la fel de importante sunt costurile incomensurabile legate de pregătire și dislocare pentru realizarea tranzacției la euro.

Consumatorii și întreprinderile vor trebui să-și convertească atât bancnotele și monedele, cât și toate prețurile și salariile în noua monedă. Acest lucru va determina costuri suplimentare

¹⁷ TURLIUC, Vasile și alții, *Monedă și Credit*, Ed. Economică, București, 2005, p117

pentru bănci și întreprinderi care vor trebui să înlocuiască software-ul computerelor folosite pentru contabilitate, să facă noi liste de prețuri.

Noile bancnote, puse cap la cap, s-ar întinde, numai pentru Franța, până la Lună și înapoi de două ori și jumătate. Moneda euro topită, pentru Franța, cântărește aproximativ de trei ori cât Turnul Eiffel. Bancnotele de mărci germane vor fi folosite la sistemele de încălzit și la cuptoarele de făcut ciment.¹⁸

În ceea ce privește costurile ocazionale orice analiză serioasă a argumentelor pro și contra referitoare la euro trebuie să ia în considerare efortul enorm consacrat dezvoltării proiectului de către guvernele locale, regionale, naționale și internaționale, precum și orele nenumărate de analiză și pregătire necesare sectorului privat. Criticii euro argumentează că aceste resurse, în valoare de miliarde de dolari, ar fi fost mai bine cheltuite pentru reformarea problemelor structurale stringente ale Europei, cum ar fi cele generate de șomaj, lipsa fondurilor destinate programelor sociale publice, sistemele excesive de impozitare, stagnarea inovației sau privatizarea inefficientă. Deși este imposibil să se evalueze costurile ocazionale totale ale euro, toate părțile sunt de acord că investiția a fost una enormă.

Pentru a limita cât mai mult dezavantajele pentru consumatori, Comisia Europeană încurajează asociațiile de consumatori, reprezentanții sectorului bancar și al celui comercial să coopereze pentru adoptarea unei poziții comune în ce privește problemele cheie, cum ar fi comisioanele bancare de conversie și dublul afișaj al prețurilor. Învățarea noilor valori în Euro și adaptarea la ele nu va fi ușoară pentru toți consumatorii; În acest sens, eforturi considerabile pentru a-i ajuta sunt făcute de către autoritățile publice și operatorii privați.

4. Avantajele și dezavantajele introducerii monedei unice în România

Pentru a putea participa la zona Euro (și a adopta moneda unică), moneda națională a unui stat trebuie să se încadreze cel puțin doi ani în Mecanismul Ratelor de Schimb 2. În cazul României, aceasta ar presupune ca leul să nu fluctueze decât cu cel mult +/- 2,5% față de Euro, ceea ce ne indică o posibilă adoptare a monedei unice abia după 2009.

Din momentul adoptării Euro, leul va mai putea fi folosit un timp pentru tranzacții, în paralel cu moneda unică, iar Banca Națională va asigura o lungă perioadă de timp convertirea leului în euro.

¹⁸ TURLIUC, Vasile-Politici Monetare, Editura Polirom, Iași, 2002, p.138

Adoptarea monedei unice ar avea drept primă consecință vizibilă dispariția riscurilor curente de schimb valutar ale leului în relația cu Euro.

Introducerea Euro sporește transparența prețurilor bunurilor, serviciilor și muncii la nivel continental, antrenând convergența acestora. Transparența și siguranța tranzacțiilor (lipsite de comisioane de risc valutar) vor duce la creșterea nivelului concurenței între agenții economici, cu efecte benefice pentru consumatori. Cetățenii români își vor putea folosi economiile lichide sau aflate în conturi din țară sau străinătate pentru a investi pe orice piață europeană, fără riscuri valutare. Pe de altă parte, moneda unică europeană, reprezentând un simbol al stabilității și siguranței economice, va impulsiona investițiile străine directe. Efectul general, de lungă durată, al introducerii monedei unice, este creșterea interdependenței între statele membre UE, a bunăstării și eficienței economice.

România este azi în faza prealabilă a aderării; acum țările candidate trebuie să realizeze reformele economice cerute pentru a îndeplini criteriile economice de la Copenhaga privitoare la o economie de piață. Între altele, trebuie să se pună în funcțiune și părți specifice acquis-ului UEM, cum ar fi: ¹⁹

- Liberalizarea ordonată a mișcării de capitaluri
- Interdicția finanțării directe a sectorului public de către banca centrală și a accesului privilegiat al sectorului public la instituțiile financiare
- Alinierea statutelor naționale ale băncilor centrale cu tratatul, cuprinzând și independența autorităților monetare.

Dintre toate țările candidate, România este în prezent - și de departe - țara cel mai rău plasată pe plan economic. Este de altfel țara cu care s-a deschis cel mai mic număr de capitole de negocieri (5 din 31). Politicile de stabilizare ale guvernelor sunt minate de pierderile acumulate de întreprinderile publice, absența progresului în materie de disciplină financiară și numeroasele probleme endemice duc la piața neagră și la corupție. În avizul pe care l-a dat în 1999, Comisia estimează că România nu are încă o economie de piață: prețurile și comerțul sunt liberalizate, însă piețele de capital sunt încă slabe sau inexistente. Slăbiciunea administrației publice nu permite punerea în aplicare a legislației existente și ritmul restructurării marilor întreprinderi este prea lent. Departe de a se ameliora, capacitatea României de a suporta presiunea concurențială a pieței

¹⁹ www.euro-info.ccir.ro/lucrări-studii-caz, Benjamin Angel, *Euro și România* Administrator, DG Economica și Financiară, Comisia Europeană, Bruxelles

unice a avut tendința de deteriorare în ultimii ani. UE da un ajutor important României, cu o sumă anuală de 650 milioane euro, însă este clar că soluția gravelor probleme economice traversate de România stă doar în mâinile autorităților. Este foarte dificil - în special din punct de vedere social - să reformezi și să restructurezi, însă experiența arată că este și mai costisitor să nu o faci. Dar această situație nu este o fatalitate. Istoria da exemple de țări care au reușit să își recupereze întârzierea economică.

Intrarea României pe Piața Unică a Uniunii Europene va aduce, între altele, următoarele avantaje:

1. Accesul la o piață care, după extinderea de la 1 mai 2004, a ajuns la peste 450 milioane de consumatori, iar prin aderarea României și Bulgariei va atinge 480 milioane de consumatori. O Piață Unică extinsă și competitivă va fi atât în avantajul companiilor, cât și în beneficiul consumatorilor;
2. Creșterea producției, o productivitate mai mare și economii de scară;
3. Deplasarea forței de muncă din sectoare cu muncă intensivă în sectoare cu calificare intensivă, care va duce la creșterea productivității;
4. Creșterea nivelului investițiilor;
5. Îmbunătățirea alocării resurselor și orientarea unei părți importante a acestora către sectorul de cercetare și dezvoltare;
6. Îmbunătățirea mediului de afaceri românesc, un cadru legislativ mai stabil și practici de afaceri mai transparente;
7. Creșterea gradului de specializare și încurajarea concurenței.

Pentru companii și populație în general, introducerea Euro înseamnă economie de timp și bani pentru realizarea tranzacțiilor valutare curente.

Concluzii

- Uniunea Economică și Monetară este cel mai bine înțeleasă ca o componentă a procesului mai larg de integrare politică europeană care a început la începutul deceniului al șaselea. Până astăzi, moștenirea conflictelor din Europa joacă un rol important în procesul integrării europene.
- Deși euro este în primul rând un proiect politic puternic ancorat în istoria europeană, obiectivele economice ambițioase, cum ar fi realizarea unei creșteri economice și creșterea nivelului de trai în Europa, au jucat întotdeauna un rol important, chiar dacă acesta a fost unul secundar.

- Cele patru avantaje fundamentale ale euro sunt directe și relativ lipsite de controverse. Ele sunt: (1) reducerea costurilor tranzacțiilor, (2) eliminarea riscului legat de rata de schimb, (3) transparență mărită a prețurilor și (4) crearea unor piețe financiare profunde.
- Alte avantaje economice sunt mai mult indirecte și pot fi subiectul unei polemici. Ele cuprind: (1) stabilitatea macroeconomică, (2) ratele mai mici ale dobânzilor, (3) reforma structurală fundamentală, (4) crearea unei noi monede globale în care se plasează rezervele și (5) creșterea economică sporită.
- Costurile directe legate de implementarea euro sunt substanțiale. Ele sunt formate din: (1) cheltuielile ocazionate de tranziție, (2) pierderea suveranității și (3) pierderea ratei de schimb, (4) integrarea lentă a pieței muncii .
- Costurile și riscurile continue legate de menținerea Uniunii Economice și Monetare sunt mai puțin tangibile, dar mai serioase. Ele implică susceptibilitatea față de șocurile economice și discordia politică.
- Nu se știe dacă avantajele economice ale euro depășesc ca importanță riscurile implicate de șocurile economice și instabilitatea politică. Marele pariu pe care și l-au asumat liderii Uniunii Europene este acela că Europa modernă intră într-o nouă eră de adaptare și flexibilitate, care asigură succesul uniunii monetare.

Bibliografie:

- BASNO Cezar; DARDAC Nicolae, *Integrarea monetară bancară europeană*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2001
- BERTRAND, Commelin, *Europa Economocă*, Institutul European, Iași, 1997
- CHABOT Christian, *EURO , Monedă Europeană*, Editura Teora, București, 2000
- DARDAC, Nicolae; BARBU, Teodora, *Monedă, Bănci și Politici Monetare*, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 2005
- DOBRE, Elena, *Elemente de Monedă, Credit, Bănci*, Editura ExPonto, Constanța, 2003
- TURLIUC, Vasile , *Politici Monetare*, Editura polirom, Iași, 2002
- TURLIUC, Vasile și alții , *Monedă și Credit*, Ed. Economică, București, 2005
- www.euro-info.ccir.ro/lucrari-studii-caz
- www.uniuneauropeana.ro/euro.html
- www.wikipedia.org/wiki/Banca_Centrală_Europeană

Cuprins:

1.Necesitatea creării monedei euro și lansarea acesteia	1
2.Avantajele monedei EURO.....	5
2.1 Avantajele monedei EURO la nivelul Uniunii Europene.....	5
2.2 Avantajele monedei EURO la nivel național.....	14
2.3 Avantajele monedei euro la nivel individual și la nivelul întreprinderilor.....	19
3. Dezavantajele monedei EURO.....	21
3.1 Dezavantaje monedei EURO la nivelul Uniunii Europene.....	21
3.2 Dezavantajele monedei EURO la nivel național.....	23
3.3 Dezavantajele monedei EURO la nivel individual și de întreprindere.....	25
4. Avantajele și dezavantajele introducerii monedei unice în România.....	27
Concluzii.....	29
Bibliografie.....	30